

ПРОБЛЕМИ, ПРІОРИТЕТИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РЕАЛІЗАЦІЇ БЮДЖЕТНОЇ ПОЛІТИКИ В ПЕРІОД РЕФОРМУВАННЯ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ

*Н. М. Деєва, д. е .н., професор, Інститут демографії та соціальних досліджень
імені М. В. Птухи НАН України*

Методологія дослідження. Результати отримані за рахунок застосування методів: абстракції – при встановленні причини низького рівня ефективності соціальної політики в Україні; порівняння – при виявленні регіонів з високим та низьким рівнями соціальних виплат у розрахунку на одного жителя; загального й особливого – при визначенні переваг та недоліків регіональної бюджетної політики; системного підходу – при формуванні напрямів державної політики щодо забезпечення реальної соціалізації економіки на базовому рівні бюджетної системи.

Результати. У статті визначено роль потенціалу соціалізації в самозабезпеченні добробуту населення. Виявлено причини низького рівня ефективності соціальної політики в Україні, що зумовлені: недосконалістю чинного законодавства, зростанням боргових зобов'язань держави на фоні падіння рівня оплати праці при одночасному збільшенні частки соціальних трансфертів у грошових доходах населення; поглибленням нерівності розвитку територій України, яке виникає внаслідок невідповідності доходів місцевих бюджетів з їх видатками у розрахунку на одного жителя регіону.

Показано, що найбільш ефективним шляхом раціонального збалансування доходів і видатків державного та місцевих бюджетів є формування умов для зростання доходів громадян на основі створення нових робочих місць, впровадження у виробництво новітніх технологій, що забезпечать високу продуктивність праці та заробітну плату.

На основі ретроспективної оцінки ключових показників бюджетної політики та діючих механізмів формування доходів і видатків бюджетів різного рівня розроблено рекомендації стратегічного і тактичного характеру щодо забезпечення реальної соціалізації економіки на базовому рівні бюджетної системи.

Новизна. На підставі проведеного аналізу стану соціально-економічного розвитку областей України розроблено порядок створення нових інституційно-організаційних форм державного стимулювання економіки із врахуванням впровадження базових принципів управління відповідно до державного устрою в Україні як унітарної держави.

Практична значущість. Розроблені рекомендації стратегічного і тактичного характеру щодо забезпечення реальної соціалізації економіки на базовому рівні бюджетної системи при їх впровадженні в систему державного управління дозволять

упередити роз'єднання країни на території бізнесового і містечкового впливу та інтегрувати регіональні, місцеві, комунальні органи до процесу стимулювання економічного зростання та досягнення соціальної справедливості.

Ключові слова: соціальна держава, потенціал соціалізації, соціальні послуги, фінансова забезпеченість соціальних послуг.

Література

1. Ахламов А. Г. Бюджетна політика та бюджетне планування в умовах прогнозної невизначеності: регіональний рівень: наук.-метод. розробка / А. Г. Ахламов, О. В. Голинська та ін. – К. : НАДУ, 2010. – 44 с.
Akhlamov A. H. *Biudzhetna polityka ta biudzhetne planuvannia v umovakhx prohnznoi nevyznachenosti: rehionalnyy riven: nauk.-metod. rozrpobka* [Budget politics and budget planning in condition prognoses uncertainty: region level: science-method. working out] / A. H. Akhlamov, O. V. holynska ta. in. – K. : NADU, 2010. – 44 p.
2. Дем'янишин В. Г. Теоретична концептуалізація і практична реалізація бюджетної доктрини України: монографія. / В. Г. Дем'янишин. – Тернопіль : ТНЕУ, 2008. – 439 с.
Demianyshyn V. H. *Teoretychna kontseptualizatsiia i praktychna realizatsiia biudzhetnoi doktryny Ukrainy* [Theoretic conceptualization and practice realization Ukraine budget doctrine]: monohrafiia V. H. Demianyshyn. – Ternopil : TNEU, 2008. – 439 p.
3. Макарова О. В. Соціальна політика в Україні: монографія. / О. В. Макарова. – Умань : ІДСД ім. М. В. Птухи НАН України – К., 2015. – 244 с.
Makarova O. V. *Sotsialna polityka v Ukraini* [Social politics in Ukraine]: monohrafiia. / O. V. Makarova. – Uman : IDSD im. M. V. Ptukhy NAN Ukrainy – K., 2015. – 244 p.
4. Новіков В. М. Удосконалення бюджетної політики – основна детермінанта розвитку соціальної інфраструктури. / В. М. Новіков // Демографія та соціальна економіка. – 2015. – №1(23). – С. 55–66.
Novikov V. M. *Udoskonalennia biudzhetnoi polityky – osnovna determinanta rozvytku sotsialnoi infrastruktury* [Improvement budget politics – development social infrastructure main determinant]. / V. M. Novikov // Demohrafiia ta sotsialna ekonomika. – 2015. – №1(23). – P. 55–66.
5. Суржик В. Г. Бюджетна політика в період подолання фінансової кризи / В. Г. Суржик // Науковий вісник ЧДІЕУ. – 2013. – № 4 (019). – С. 154–159.
Surzhyk V. H. *Biudzhetna polityka v period podolannia finansovoi kryzy* [Budget politics in overcoming finance crisis period] / V. H. Surzhyk // Naukovyy visnyk ChDIEU. – 2013. – № 4 (019). – P. 154–159.
6. Тарасюк М. В. Вимоги до формування бюджетної політики України у посткризовий період / М. В. Тарасюк // Економіка. – 2012. – № 9. – С. 19–21.
Tarasiuk M. V. *Vymohy do formuvannia biudzhetnoi polityky Ukrainy v postkryzovyy period* [Demands to formation budget politics Ukraine in post-crisis period] / M. V. Trpsiuik // Ekonomika. – 2012. – № 9. – P. 19–21.
7. Балацький Є. О. Бюджетна децентралізація: ефективність реформи на місцевому рівні / Є. О. Балацький, С. М. Фролов // Економіка і управління. – 2011. – Вип. 4. – С. 97–103.
Balatsky S. O. *Biudzhetna detsentralizatsiia: efektyvnist reformy na mistsevomu rivni* {Budget decentralization: reform efficacy on local level} / S. O. Balatsky, S. M. Frolov // Ekonomika i upravlinnia. – 2011. – Vyp. 4. – P. 97–103.
8. Сало Т. Децентралізація фінансової системи: стан та оцінка рівня в Україні / Т. Сало // Ефективність державного управління. – 2013. – Вип.4 – С. 324–330.
Salo T. *Detsentralizatsiia finansovoi systemy: stan ta otsinka rivnia v Ukraini* [Decentralization finance system: condition and level evaluation in Ukraine] / T. Salo // Efektyvnist derzhavnoho upravlinnia. – 2013. – Vyp.4 – P. 324–330.
9. Дюркгейм Э. О разделении общественного труда. Метод социологии / Э. Дюркгейм; Пер. с фр. – М. : Наука, 1991. – 576 с.
Diurkgeym E. *O razdelenii obshchestvennogo truda. Metod sotsiologii* [On division social labour. Sociology method]. / E. Diurkgeym; Per. s fr. – M. : Nauka, 1991. – 576 p.
10. Бюджет України за 2014 рік: Статистичний збірник. – К. : Міністерство фінансів України, 2015. – 344 с.
Biudzhets Ukrainy za 2014 rik [Ukraine budget on 2014]: Statystychnyy zbirnyk. – K. : Ministerstvo finansiv Ukrainy, 2015. – 344 p.
11. Нейсбит Д. Мегатренды: Пер. с англ. – М. : ООО «Издательство АСТ»; ЗАО НТП «Ермак», 2003. – С.10.
Neysbit D. *Megatrendy* [Megatrends]: Per. s angl. – M. : ООО «Izdatelstvo AST; ZAO NTP «Ermak», 2003. – P.10.
12. Праця України 2012: Статистичний збірник. – К. : Державний комітет статистики України, 2013, – 322 с.
Pratsia Ukrainy 2012 [Ukraine Labour 2012]: Statystychnyy zbirnyk. – K. : Derzhavnyy komitet statystyky Ukrainy, 2013, – 322 p.

13. Офіційний сайт Державної служби статистики України –<http://ukrstat.gov.ua>.
· *Ofitsiynyy sayt Derzhavnoi sluzhby statystyky Ukrainy* [Official site State service Ukraine statistics]–
<http://ukrstat.gov.ua>.